

NAJVEČJI PRIDELEK PO VOJNI

Pozitivne težnje v gibanju kmetijske proizvodnje so prišle posebno do izraza v lanskem letu. Po končnih podatkih za zgodnje in predhodnih podatkih za pozne posevke, ki so na razpolago Zveznemu zavodu za statistiko, smo lani ostvarili po vojni največjo kmetijsko proizvodnjo. Doseženi proizvodni rezultati so znatno višji kakor desetletno povprečje.

Na take pridelke v kmetijstvu so vsekakor vplivale tudi ugodne vremenske razmere. Jeseni leta 1956 vremenske razmere res niso bile najboljše; skoraj po vsej državi je bilo čutiti pomanjkanje padavin in se je zato tudi jesenska setev precej zakasnila. Pozimi je bilo vreme ugodnejše za vzdrževanje in razvoj ozim. Pomladi in poleti lanskega leta je vreme kljub določenim kolebanjem, če vzamemo v celoti, omogočilo pravočasno opravljanje kmetijskih del in normalen razvoj za dozorevanje kultur. V celoti so bile vremenske razmere v minulem gospodarskem letu ugodne za razvoj kmetijske proizvodnje in so prispevale k realizaciji nadpovprečnih pridelkov.

Glede na sedanjo stopnjo tehnične opremljenosti v našem kmetijstvu imajo naravni pogoji v rastlinski proizvodnji še vedno pomembno vlogo. Tehnična osnova kmetijstva pa se je prav v minulem letu v primerjavi s predlanskim znatno okrepila in očitno je, da jo moramo pri ocenjevanju proizvodnih rezultatov upoštevati kot enega izmed pomembnih činiteljev.

Cep rav je težavno določiti, kje so meje ugodnega vpliva naravnih pogojev, kje pa rezultat storjenih ukrepov in investicij, ko je že govora o rezultatih v kmetijski proizvodnji, ki smo jih dosegli lani, je nujno upoštevati tudi to, da so bile lani posejane največje površine in da so bili realizirani največji donosi. S tem v zvezi je treba upoštevati tudi dejstvo, da so se lani znatno povečala sredstva za proizvodnjo. Po ocenah je bilo število traktorjev, uporabljenih za obdelavo zemljišča, lani več kakor dvakrat večje kot leta 1955 tako, da je prišlo tudi do znatno večje uporabe drugih kmetijskih strojev in orodja. Hkrati se je dvakrat povečala tudi potrošnja umetnih gnojil: leta 1955 smo jih porabili 427.300 ton (nismo potrošili vseh količin, ki so bile na razpolago), lani pa smo porabili približno 920 tisoč ton umetnih gnojil s pripombo, da vsemu povpraševanju ni bilo ustrezno. Do ustreznih gibanj je prišlo tudi pri uporabi sredstev za varstvo rastlin in potrošnji kakovostnih vrst semen.

Večje površine

Na skupno kmetijsko proizvodnjo je vplivalo tudi dejstvo, da smo lani posejali po vojni največje površine. To je mogoče videti tudi iz primerjave skupno pozehtih površin v lanskem letu s povprečjem v dobi od leta 1947 do 1956 (za jesenske posevke v lanskem letu smo vzeli površine po predhodnih podatkih Zveznega zavoda za statistiko).

(v tisoč hektarjih)

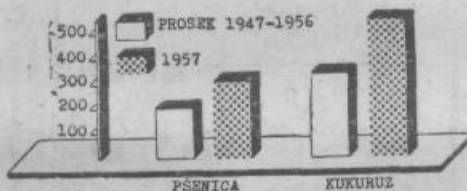
Povprečje

1947—1956 1957

pšenica	1810	1968,5
ječmen	530	411,9
oves	543	401,8
koruza	2580	2582,9
sladkorna pesa	82	82,5
riž	3,9	6
tobak	36	56,1
krompir	257	284,8

Povečanje skupnih površin smo zaznavali bolj ali manj na vseh področjih proizvodnje (splošno družbenem, zadržnem in zasebnem), kar je vsekakor posledica tako storjenih ukrepov kakor davčne politike. Posebno pomembno je povečanje posejanih površin v zadržnem sektorju, k čemer so v znatni meri prispevale tudi kooperacije, ki prav tako pomenijo pomemben ukrep v prizadevanju za povečanje proizvodnje.

Skupni donosi

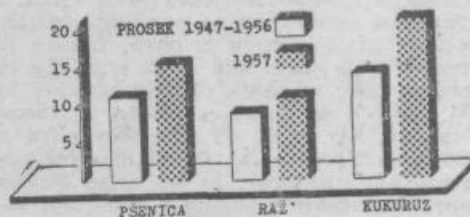
Skupni donosi pšenice in koruze (v tisoč vagonih)

Največje skupne povojne donose smo ustvarili lani bolj ali manj pri vseh kmetijskih kulturah. Skupni pridelek pšenice je n. pr. znašal l. 1948 258,2 tisoč vagonov, l. 1955 — 245 tisoč, lani 310,2 tisoč vagonov. Lanski skupni pridelek pšenice je višji tudi od najvišjega predvojne pridelka — leta 1938 je znašal pridelek 306 tisoč vagonov.

Skupen pridelek rži je bil po vojni večji od lanskega le v letu 1955, ko smo pridelali blizu 31 tisoč vagonov (lani je znašal pridelek približno 28 tisoč vagonov), tedaj pa so bile površine, zasejane z ržo za približno 40 tisoč ha večje. Povprečni skupni pridelek ječmena je znašal v razdobju od leta 1947 do 1956 približno 556 vagonov, povprečje od l. 1947 do 1956 pa 357 tisoč vagonov.

Podobna povečanja skupnega pridelka smo dosegli tudi pri drugih posevkih: lani smo na primer pridelali 48,3 tisoč vagonov ovs, povprečje od l. 1947 do 1956 pa znaša 28,5 tisoč vagonov; po predhodnih podatkih smo pridelali v letu 1957 konoplje (vlakno) 31,2 tisoč vagonov, povprečje od 1947 do predlanskim pa znaša 26 tisoč vagonov; pridelek sladkorne pese je znašal lani 201,8 tisoč vagonov, povprečje od leta 1947 do leta 1956 pa znaša 124 tisoč vagonov itd.

Lahko omenimo tudi to, da smo lani kljub razlikam, ki so med posameznimi pridelovalnimi rajoni, dosegli največji povojni pridelek skoraj pri vseh posevkih v vseh ljudskih republikah.

Povprečni pridelek na hektar v stotih

Povprečni donosi

O tem, da imajo v rezultatih, ki smo jih lani dosegli v kmetijstvu, pomembno vlogo agrotehnični ukrepi in investicije, najočitnejše govore realizirani povprečni donosi, kjer smo prav tako dosegli največje količine po vojni.

Povprečni donos pšenice na hektar je znašal na primer leta 1938 14,2 stota in ga vse do letošnjega leta nismo dosegli. Leta 1949 smo namreč na enem hektaru povprečno pridelali 14,1 stota, 1955 — 15,3, 1956 — 12,8, lani pa 15,8 stota. Povprečni pridelek koruze je znašal leta 1938 17,3 stota na ha, 1948 in 1951 — 17,1, 1953 — 15,9, lani pa po oceni 21,5 stota. Ali če vzamemo sladkorno peso: povprečni predvojni pridelek na hektar je znašal 176 stotov, 1955 — 198, lani pa smo po predhodnih podatkih pridelali celo 244,6 stota itd.

V korist trditve, da so doseženi donosi rezultat predvsem premišljenih investicij in uporabe agrotehnične lahko navedemo tudi to, da smo pridelali mnogo večje donose na kmetijskih posevkih in v zasebnem sektorju, kjer je bila tudi uporaba mehanizacije, umetnih gnojil in sodobnih načinov delovne organizacije večja kakor v zasebnem sektorju.

Tudi za to bomo navedli nekaj številčnih obrazložitev. Povprečni pridelek pšenice na hektar je znašal na kmetijskih posevkih 24 stotov (na Hrvaškem celo 31,7 stota), v zadržnem sektorju 22,1, v zasebnem pa 15,2 stota. Zasebni pridelovalci so v povprečju pridelali 10,9 stotov rži, v splošno družbenem in zadržnem sektorju so bili doseženi donosi 15,4 stota (zadržniki v Vojvodini so realizirali v povprečju 19,1 stota). Na kmetijskih posevkih so na enem hektaru pridelali povprečno 25,5 stota ječmena, v zadržnem 24,9, medtem ko so zasebniki pridelali dvakrat manj — 12,6 stota itd.

Vsi ti podatki očitno kažejo, da so lani v kmetijski proizvodnji doseženi donosi rezultat razen ugodnih naravnih pogojev tudi premišljenih investicij in skrbne uporabe mehanizacije ter drugih agrotehničnih ukrepov kakor tudi uvedbe sodobne organizacije (kooperacije, tekmovanja za visoke pridelke in drugo).

B. Š.